

ІНШОМОВНА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Киба Людмила Михайлівна, ст. викладач
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаси, Україна

Кризові часи, періоди глобальних випробувань можуть суворо і навіть інколи фатально нагадати про важливість мови та спілкування. Ситуація з пандемією коронавірусу у світі стала викликом не лише медикам, економістам, політикам, психологам, педагогам, а й викладачам-мовникам, поставивши перед ними поряд із загальнолюдськими викликами, виклики суто фахові. **Метою** публікації є наведення прикладів та короткий аналіз спричинених пандемією викликів як мовній особистості викладача, так і мовній особистості студента, що є **актуальним**.

Мова – живий організм, що еволюціонує та пристосовується до нових реалій та обставин, за яких мовні одиниці проходять шлях від ідіолекту до неологізму. Шість тижнів пішло на те, щоб Всесвітня організація охорони здоров'я дала ім'я новому вірусному респіраторному захворюванню, яке з'явилося в грудні 2019 року в Ухані, Китай: COVID-19, акронім для *COronaVirus Disease 2019*. Процес вибору назви затягнувся через опубліковані в 2015 році рекомендації щодо найменування хвороб, які виключають епоніми (синдром Дауна, хвороба Альцгеймера), топоніми (хвороба Лайма або вірус Західного Нілу) та професійні асоціації (хвороба легіонерів – легіонельоз). У пошуках назви новому вірусу у ВООЗ керувалися настановою генерального директора організації Тедроса Адхана Гебрееса «запобігти використанню інших імен та назв, які можуть бути неточними або стигматизуючими»[3].

За даними *Collins Dictionary*, у 2019 році було зареєстровано лише 4000 випадків вживання слова “*lockdown*” (введення жорстких обмежень на подорожі, соціальну взаємодію та доступ до публічних місць), а у 2020 році зафіксовано понад 250 000 випадків його використання, а у відсотковому співвідношенні – це збільшення кількості вживань на 6000% [1], що й зробило «локдаун» словом 2020 року. У цім слові – спільний досвід мільярдів людей, яким доводиться обмежувати своє повсякденне життя, щоб стримати вірус. Інші терміни, пов'язані з пандемією – *coronavirus*, *social distancing*, *self-isolate*, *key worker* (працівники критично важливої інфраструктури) та *furlough* (неоплачувана відпустка) – склали список з 10 топових слів 2020 року Словника Коллінза.

Терміни на позначення соціальної ізоляції існували задовго до пандемії COVID-19, але в 2020 році стали більш поширеними. *Self-isolate* (самоізолюватися), *self-isolated* (самоізолюваний) та, наприклад, *shelter in place* (залишатися вдома, не виходити з дому та офіційний наказ, виданий під час надзвичайної ситуації, який наказує людям залишатися в приміщенні або будівлі, яку вони вже займають, і не залишати це місце без нагальної потреби) зазвучали по новому. Спочатку *shelter in place* означало пошук безпеки під час певної події (наприклад – обстрілу) чи стихійного явища. Зараз він використовується для позначення тривалого періоду соціальної ізоляції. Подібним чином, вираз *elbow bump* (удар ліктя/ліктем) еволюціонував від жесту, подібного до *high-five* (Дай п'ять) до його теперішнього значення – безпечний спосіб привітання (вимушена альтернатива рукоштовуванню).

У мові пандемії спостерігаються регіональні відмінності. Так, *self-isolate* вживається у Великобританії, тоді як у Сполучених Штатах користуються терміном *self-quarantine*. У США та Австралії широкоживаними є сленгове слово “*Rona*” або “*rona*” (корона) та усічення *quaz* (*quarantine*) і *sanny* (*sanitiser*).

Карантинні практики, які зараз існують, актуалізували проблему дискурсу, наприклад, як визначати публічні простори в умовах існування різних трактувань поняття *public places* (громадських місць), з якими пов'язані обмеження на час карантину. Нові терміни з використанням відомих слів у новому контексті можуть призвести до нового значення як у випадку з виразом *social distancing*, коли в умовах соціального дистанціювання в ньому прочитується ідея чи заклик до десоціалізації. У корейському англомовному дискурсі набув нового значення вираз *medical facility*, який першопочатково означав «медичний заклад», а під впливом карантинних обмежень набув значення «медичний заклад санаторного типу з жорсткою ізоляцією та суворим контролем за дотриманням протиепідемічних заходів» і відтепер вживається та сприймається лише так.

У ЗМІ для англомовного інформування громадськості про COVID-19 та події пов'язані з ним, спільною згодою членів організації «Репортери без кордонів» для уникнення деморалізуючого впливу інформації, наприклад, замість слів з негативною конотацією *horrible* (жахливий) чи *scary* (страшний) журналісти вживають їх більш нейтральні заміники: *uncertain times* (непевні часи), *unprecedented times* (безпрецедентні часи), *challenging time* (складний час), *extraordinary time* (надзвичайний час) тощо.

Потреба у забезпеченні процесу номінації нових явищ, подій, станів тощо призвела до появи лексико-фразеологічних новоутворень як

результату нестандартного сполучення слів, словотворчого та семантичного варіювання, моделювання за зразком тощо, мобілізувала всі способи словотвору. В англійській мові, наприклад, з'явилися слова *covidiot* та *quarantini*. *Covidiot* – це людина в продуктовому магазині, яка не звертає уваги на «дистанціюючі» стрілки, надходить занадто близько і не носить маски, а *quarantini* – це коктейлі, якими насолоджуються у соціальній ізоляції чи на карантині.

Зміни у лексичному складі англійської мови та новоутворення, що з'явилися за період пандемії Covid-19, зафіксовано усіма словниковими виданнями. *Oxford English Dictionary* цього річ доповнено 1) новими реєстровими словами, наприклад – *comorbidity* (лінійна афіксальна словотвірна модель: *co+morbidity*, значення – сукупність патологій), *zoom* (нелінійна модель словотвору, дієслово конвертовано від власної назви *Zoom* (назва інтернет-додатку для відео-конференцій, який став невід'ємною частиною дистанційного навчання чи роботи) – всього 18 слів; 2) новими підпунктами, наприклад – *community spread* та *community transmission* (словникова стаття – *Community*) у значенні «інфікування у місцях скупчення людей» – всього 13; 3) новими значеннями реєстрових слів, наприклад – *coronavirus*, спосіб словотвору – складення, всього – 6; 4) доповненнями на зразок *CFR* – кількість летальних випадків за конкретний проміжок часу тощо – всього 5 [2]. Проблемою лексикографів є вирішення питання про те, чи є термін достатньо постійним, щоб бути зафіксованим у словнику. Пандемія COVID-19 створила свою значну частку нових термінів, які є сумішшю інших слів і потрапили до так званого «списку очікування». Вони включають складені слова *zoombombing* – від *zoom* та *bombing* (ситуація, коли незнайомці втручаються у відео конференції), *doomscrolling* – від *doom* (приреченість) та *scrolling* (прокрутка), що означає перегляд на смартфоні тривожної інформації, пов'язаної з пандемією; слова-гібриди, що утворилися в результаті *blending* (злиття, зрощення): *infodemic* – від *information* та *pandemic*, що означає широку інформаційну кампанію, невпинний потік інформації, *maskne* – від *mask* та *acne* (висипи на шкірі, викликані постійним носінням маски), уже згадувані *quarantini* – від *quarantine* і *martini* та *covidiot* від *COVID* та *idiot* і німецький термін *hamsterkauf* (панічні закупівлі). Ці слова складають певні труднощі, оскільки можливі розбіжності у їх точному перекладі чи тлумаченні з огляду на відсутність зафіксованого перекладу і наявність лише опису явища, позначеного ними. У свою чергу, це є викликом для учасників освітнього процесу, оскільки змушує звертатись до автентичних матеріалів для розуміння значень та випадків вживання.

Література

1. Collins English Dictionary 12th Edition. URL: <https://collins.co.uk/pages/reference-collins-english-dictionary> (дата звернення: 10.05.2021).
2. Oxford English Dictionary: Updates to the OED. URL: <https://public.oed.com/updates/new-words-list-july-2020/> (дата звернення: 10.15.2021).
3. WHO: WHO Director-General's remarks at the media briefing on 2019-nCoV on 11 February 2020. URL: <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-remarks-at-the-media-briefing-on-2019-ncov-on-11-february-2020> (дата звернення: 05.05.2021).

УКРАЇНСЬКІ ПЕРЕКЛАДИ ПОЕЗІЇ РОБЕРТА ФРОСТА

Кикоть Валерій Михайлович, докт. філол. наук, доцент
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаси, Україна

Роберт Фрост (1874–1963) – один із найбільших американських поетів ХХ століття, почесний доктор багатьох університетів США й Англії, лауреат національних і міжнародних літературних премій, автор одинадцяти окремих книг. Ніхто з літературних сучасників Фроста не знав такого всезагального визнання, такої гучної слави, як він. Уже в 20-ті роки його сприймали як живого класика. Надалі Фроста зачислять до «Великої п'ятірки» поетів США та назвуть національним поетом Америки.

Поетичний спадок Роберта Фроста для нас – не просто цікава сторінка в історії американської літератури. У ній є те, що близьке й суголосне сучасному читачеві. Адже в своїй основній частині – це мужня поезія, пройнята спрагою високого, духовного й навіть героїчного, сповнена ліричного пафосу невтомного руху вперед у пошуку істини, добра, справжніх життєвих цінностей, у пізнанні себе і Всесвіту.

Що глибше й тонше асоціативне мислення художника, то важче перекладачеві дати адекватне, рівноцінне відтворення його образів та думок. А Роберт Фрост, як виявляється, – це поет водночас глибокого й тонкого асоціативного бачення дійсності та її художнього відтворення. Кожен його вірш – це синтез думок людини, безмірно закоханої в рідну землю, в життя, в істину, у весь світ, яка бачить їх у повноті протиріч.

Особливості поетичної техніки й мислення Фроста перешкоджають як успішному наслідуванню, так і успішним перекладам: у низці випадків